

"Francesc Mestre i Noè va aportar al periodisme la dignitat i el codi ètic"

ENTREVISTA Núria Menasanch i Martí, biògrafa de Francesc Mestre i Noè

Núria Menasanch (Tortosa, 1968) acaba de publicar el llibre 'Francesc Mestre i Noè: l'estímul associatiu ebrenc (1886-1936)', editat per Onada Edicions dins de la col·lecció Barçella.

TORTOSA Marina Pallús

Pregunta: Per què va decidir escriure un llibre sobre Francesc Mestre i Noè?

Resposta: La idea es va anar formant a poc a poc, mentre anava sabent dades sobre aquest tortosí il·lustre que teníem a la família. La biografia de Francesc Mestre i Noè es va començar a materialitzar amb el treball de recerca de segon de batxillerat de la meua filla Estel Mestre i Menasanch. Més tard, el 2014, vaig traure la primera aproximació biogràfica novel·lada titulada *La Tortosa antiga a través dels ulls d'infantesa de Francesc Mestre i Noè*, que ha tingut molt bona acollida. El llibre *Francesc Mestre i Noè: L'estímul associatiu ebrenc (1886-1936)* que ha sortit ara a la llum, no és, però, la seua biografia completa, que està prevista per a després de l'estiu. Aquest llibre va sortir amb la idea de fer una separata o traure càrrega de l'extensa biografia.

P: En què se centra el llibre?

R: Va tocar diverses vessants de l'actuació de Mestre i Noè arreu de l'extensa regió de Tortosa, que era com en aquell temps es denominava les Terres de l'Ebre. Així, temes tants diferents com el periodisme, l'escola (tan acadèmica com professional), les biblioteques i la seua llibreria, (embrionària de l'actual Viladrich), la seua tasca d'arxiver (amb el descobriment del llibre d'*El Pastoret*), la representació en la majoria de les institucions econòmiques ebrengues, les aigües

Núria Menasanch, fotografiada fa unes setmanes a Tortosa. / NÚRIA CARO

de la Caramella, la gran riuada de 1907 (amb fotos inèdites preses per ell mateix), la reivindicació del port de Tortosa i la navegabilitat de l'Ebre, la defensa i l'estudi del conreu de l'arròs al delta de l'Ebre i la construcció del canal esquerre s'amalgamen a través d'un objectiu clar, en Mestre i Noè, que no és altre que a través de la unió i de l'esforç col·lectiu de tots els ebrencs, siga quin siga el seu color polític, però sense renunciar al catalanisme, serà possible el ressorgiment tan econòmic com social de les nostres terres. Es pot dir que va ser un dels nostres primers activistes socials.

P: Quant temps li ha ocupat l'elaboració d'aquest llibre?

R: La recopilació de dades, amb algunes intermitències, fa uns vuit anys que la faig. La idea de fer una separata de la seua extensa biografia surt de fa uns sis mesos i me la va donar Josep M. Franquet i Bernis, director del Centre Associat de la UNED a Tor-

tosa i especialista amb molts dels temes que toco al llibre. Ell, juntament amb l'historiador i professor de secundària Emeteri Fabregat, m'han fet l'honor de prologar aquesta obra.

P: Ha sigut difícil rescatar informació?

R: La faena de documentació ha estat brutal durant anys. Gràcies a ella he pogut escriure més o menys ràpidament aquest llibre, que tan sols és la punta de l'iceberg de la seua gran biografia.

P: Per què va destacar Mestre i Noè?

R: Mestre i Noè va ser el president fundador de l'Associació de Premsa a Tortosa, des de 1924 fins a 1936, quan va passar a ser-ne president honorífic. També el van nomenar vicepresident de la Federació Catalano-Balear de Premsa durant la Segona República, el 1932. Al llibre es parla extensament de la seua faceta de periodista. Ell va aportar a la professió la

dignitat i el codi ètic que encara avui és utilitzat pel periodisme. Convençut de la necessitat de la llibertat de premsa, lluitarà des del càrrec de president per defensar tots els periodistes en un temps que encara no es tenia clar la necessitat de la independència periodística, respecte als altres poders, tan polítics com econòmics.

P: Però és potser també un dels personatges més polifacètics de la història de Tortosa?

R: Sí, Francesc Mestre i Noè, cronista de Tortosa, va ser un home extremadament polifacètic: periodisme, política, història, biografia, arqueologia, museística, arxivística, llibreter, crític d'art, escola, llengua, biblioteques, representant de les principals institucions econòmiques del territori... Autodidacta, es va formar amb importants personatges de l'època com el pare Fidel Fita i es va poder relacionar amb les personalitats més rellevants del moment, tant

d'àmbit nacional, estatal com internacional: Adolf Schulten, Jean Joseph Saroihandy, Antoine Thomas, Francesc Cambó, Enric Prat de la Riba, Josep Puig i Cadafalch, Antonio Cánovas del Castillo, Benito Pérez Galdós, Narcís Oller... És el màxim representant del tortosinisme catalanista transversal.

P: És potser una figura oblidada per a molts tortosins?

R: Mira, contaré una anècdota. Quan vaig començar a festejar amb el meu marit, un Sant Jordi no sabia què regalar-li i vaig veure un llibre que em va cridar l'atenció i que, finalment, li vaig comprar: les *Contalles crepusculars Tortosines* de Mestre i Noè. Ernest encara se'n riu ara, ja que aquesta recopilació d'articles de Mestre i Noè l'havia editat el llavors futur sogre meu, Lluís Mestre i Rexach, nét i fillol de Francesc Mestre i Noè i antic director de La Veu del Baix Ebre (antecessor d'aquest setmanari) i de Ràdio Tortosa. Posteriorment, no entenia com ningú abans me n'havia parlat d'ell, i és que aquesta figura, incomprensiblement, ha estat silenciada durant dècades i absent de la memòria col·lectiva de molts tortosins.

P: Per quin motiu?

R: No ho sé del cert, suposo que primerament, acabada la guerra, el seu passat catalanista era molt incòmode per a la brutal dictadura franquista. Després, en la transició, la figura de Mestre i Noè tan sols sortia de rebot, a través dels seus deixebles com Cid i Mulet, mossèn Manyà... Va ser injustament englobat dins d'un cert tortosinisme anticatalà que s'havia fet fort durant la dictadura de Primo de Rivera, el màxim representant del qual era Joaquim Bau i Nolla.

P: Com podem fer-li algun tipus de reconeixement?

R: Enguany, el 150è aniversari del seu naixement, és una oportunitat única perquè les institucions del nostre territori puguin rescabalar aquest greuge envers la figura de Francesc Mestre i Noè. Ja té un carrer que té el seu nom, però estaria bé que algun espai de la ciutat, dels molts que ell va representar, pogués portar el seu nom. També seria interessant poder posar el seu nom a algun certament literari o periodístic. Durant la segona meitat de l'any està previst un segon cicle de conferències organitzades per la UNED de Tortosa. ■